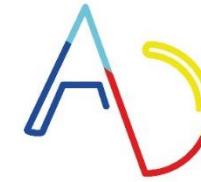

tepav

Akademik
Danışmanlar
Projesi

TEPAV Temel Ekonomik Göstergeler Sunumu

Sayı 4 | Haziran 2021

tepav

«Temel Ekonomik Göstergeler Sunumu» Akademik Danışmanlar Projesi kapsamında TEPAV tarafından hazırlanmaktadır ve her ayın son Perşembe günü proje kapsamında illerdeki Oda ve Borsaların ortak kararıyla belirlenmiş olan Akademik Danışmanlarla paylaşılmaktadır.

İçerik

- Büyüme, üretim ve satışlar
- Dış ticaret ve cari açık
- İstihdam ve işsizlik
- Ekonomik Güven Endeksi
- Enflasyon
- Kredi ve mevduat
- TCMB Beklenti Anketi: Seçilmiş göstergeler

Büyüme, Üretim ve Satışlar

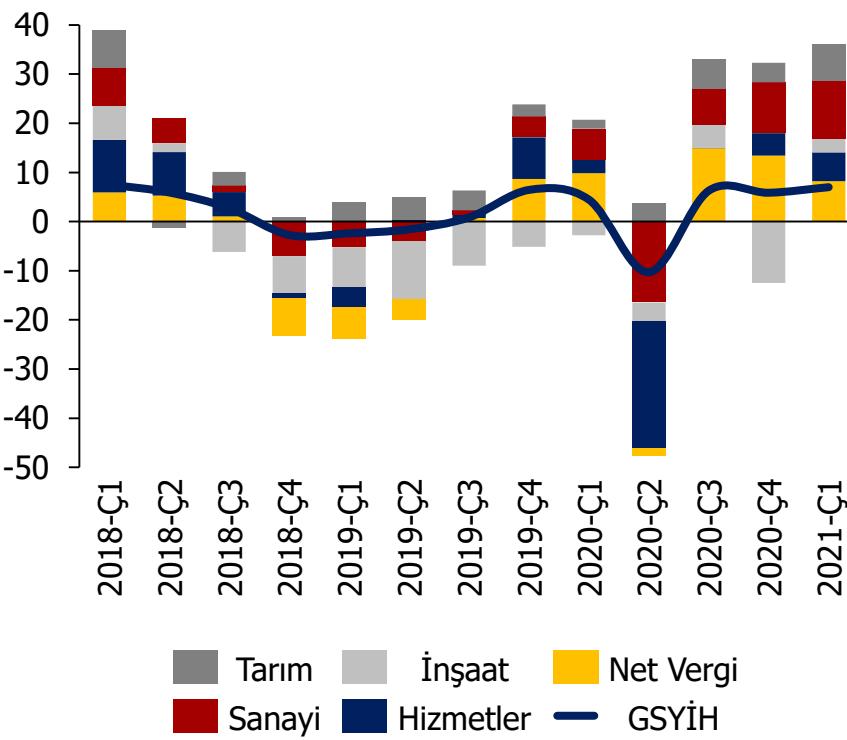
- Gayri Safi Yurt İçi Hasıla (GSYH) büyümesi
  - ➔ Üretim ve harcama yönünden katkılar
- Üretim
  - ➔ Sanayi Üretim Endeksi (SÜE)
  - ➔ Sektörel ciro endeksleri
- Satışlar
  - ➔ Perakende satış hacim endeksi
  - ➔ Hizmet sektörü ciro endeksleri

2021 yılı ilk çeyrek büyümeye oranı %7 düzeyinde

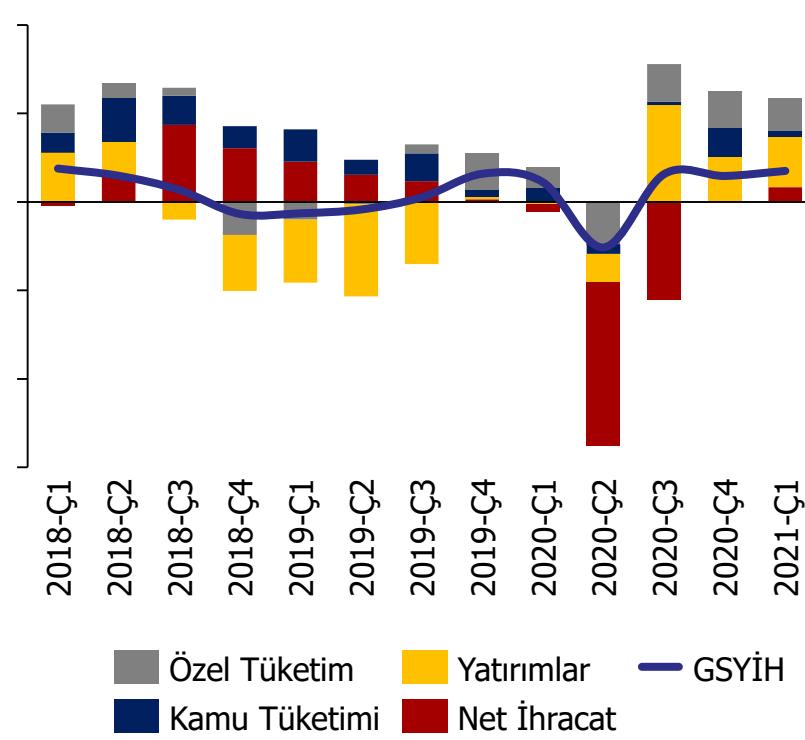
Yatırım ve özel tüketim kaynaklı artışlar belirleyici, sanayide toparlanma güçlü seyrediyor

GSYH yıllık büyümeye üretim ve harcama yönünden katkıları, % puan, 2018 Ç1 – 2021 Ç1

Üretim yönünden katkılar

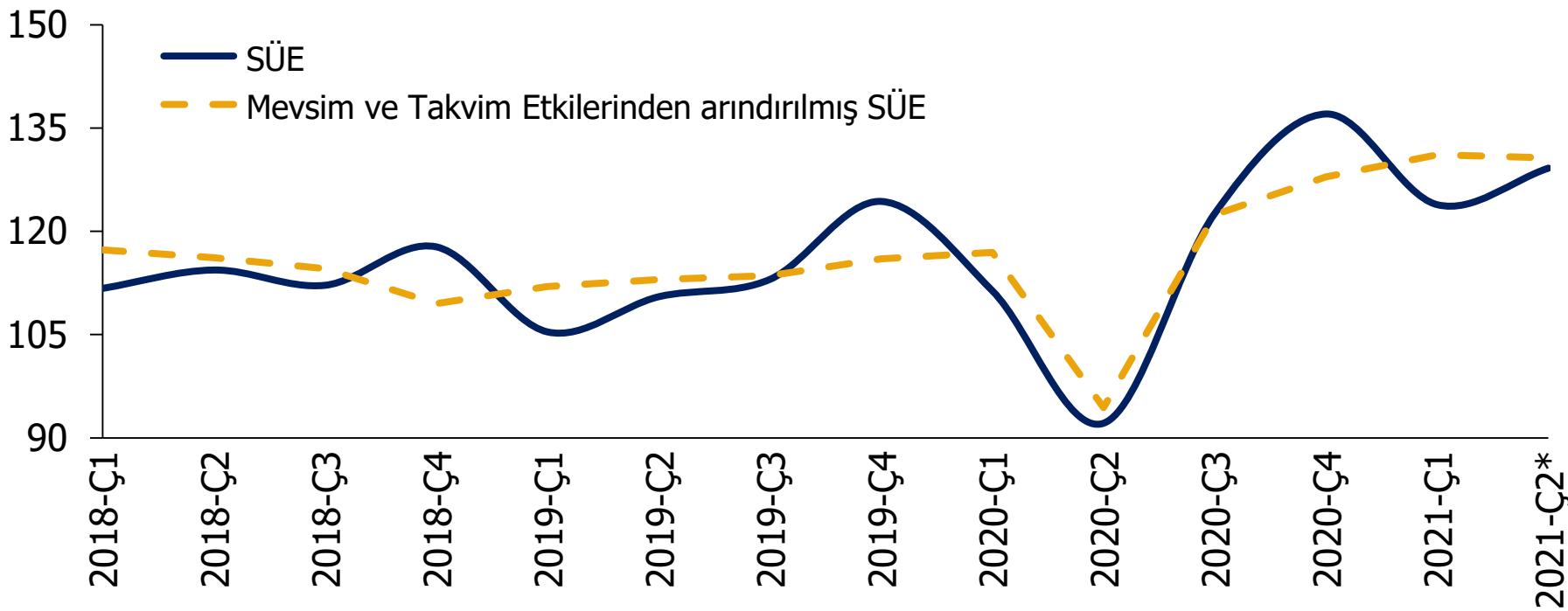
Harcama yönünden katkılar

Sanayi üretimi Nisan ayında bir önceki aya göre %5,7 geriledi

Yıllık değişimlerde baz etkisi çok güçlü. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış SÜE artışı %65,4 oranında gerçekleşti.

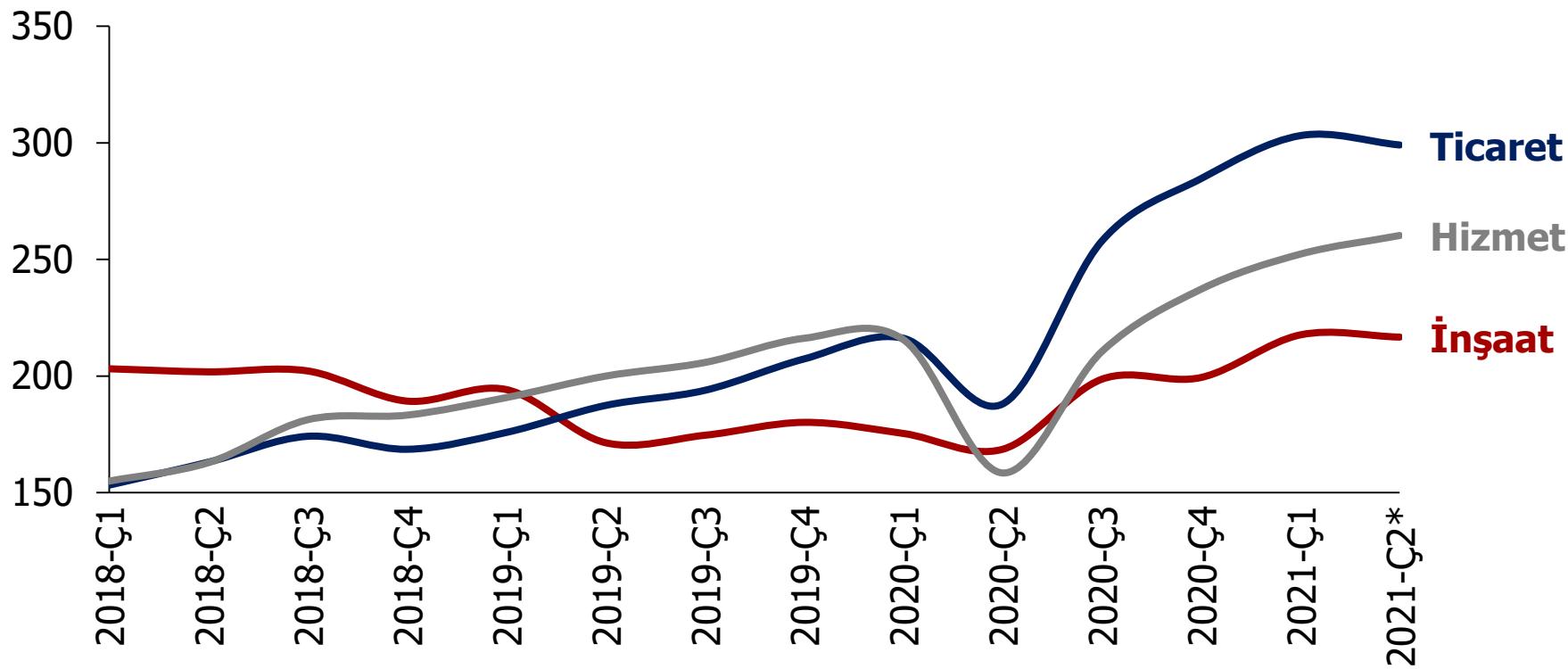
SÜE, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış, 2015=100, 2018 Ç1 – 2021 Ç2

Hizmet sektöründe ciro artışı devam ediyor

Ticaret ve inşaat sektörlerinde ise ivme kaybı yaşanıyor

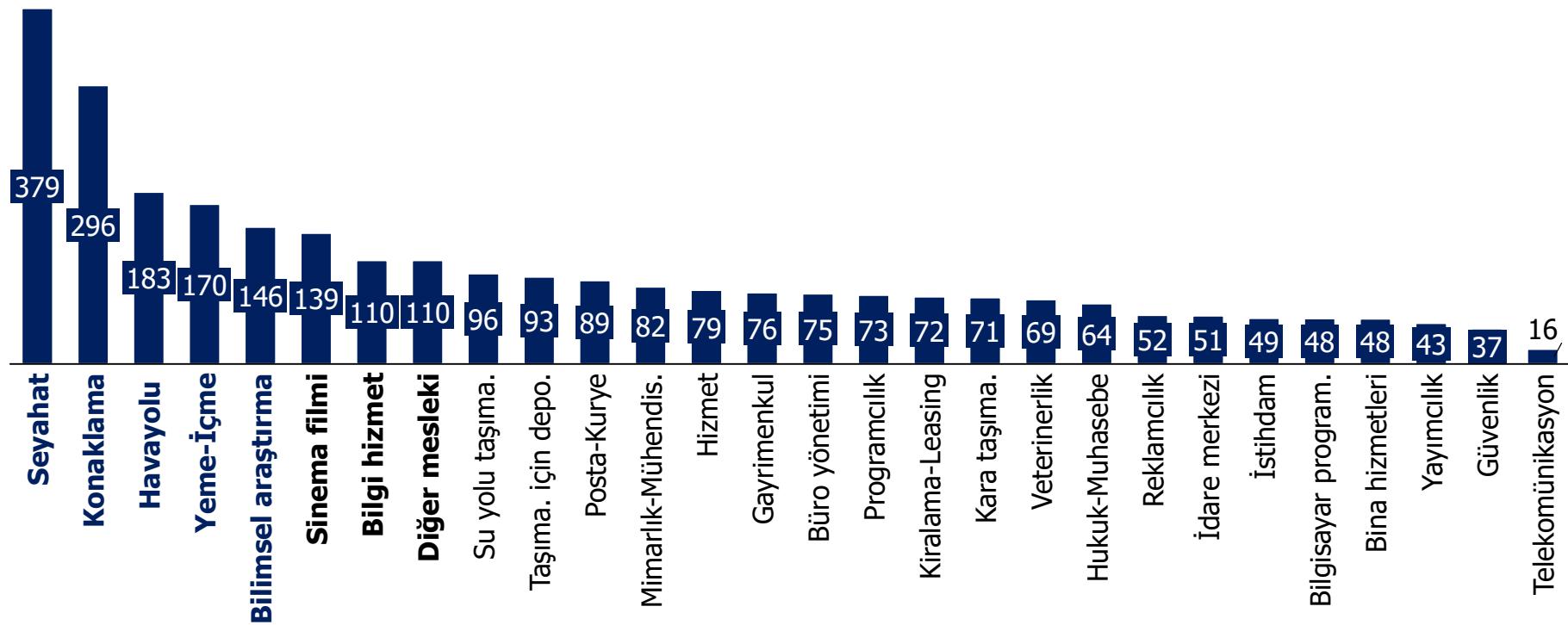
Sektörel ciro endeksleri, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış, 2015=100, 2018 Ç1 – 2021 Ç2

Pandeminin etkilediği sektörlerde güçlü bir ciro artışı var

Ciro artışı en fazla seyahat, konaklama, havayolu ile yeme-içme sektörlerinde görülüyor

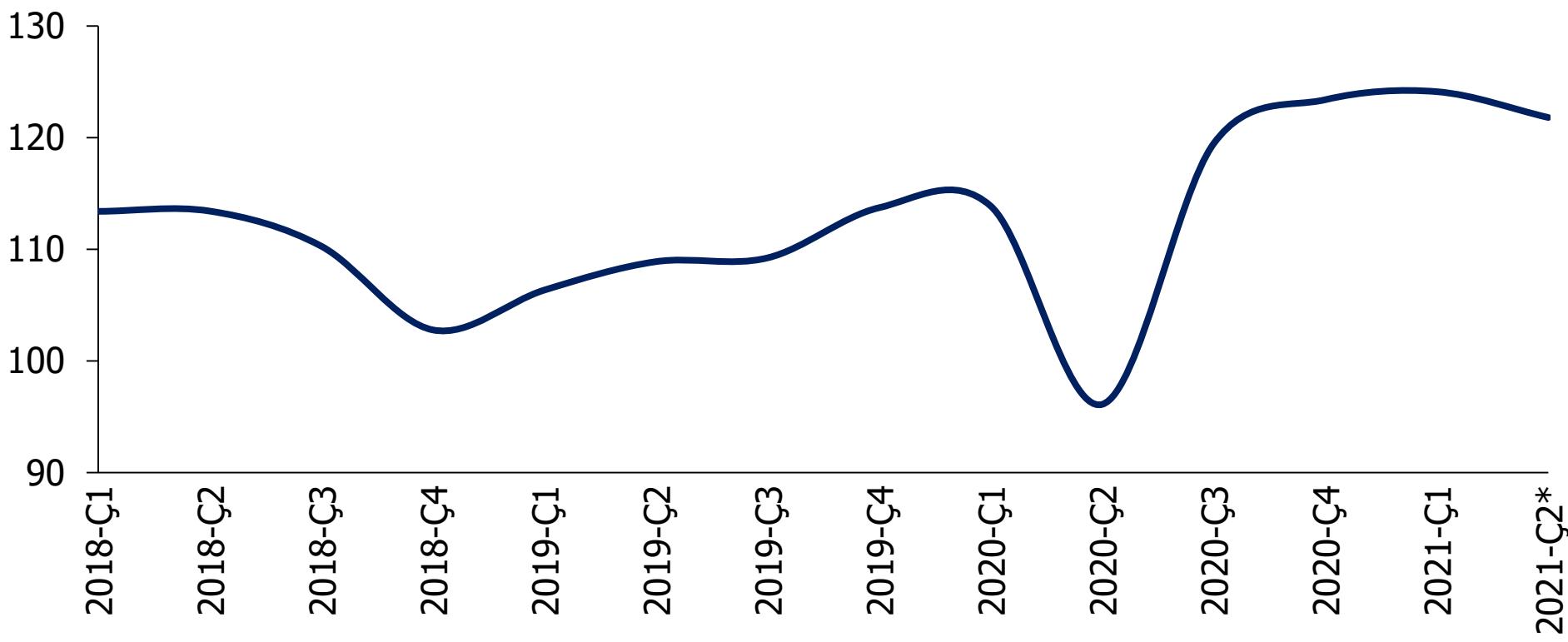
**Hizmet sektörü ciro endeksleri, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış, 2015=100, % değişim,
Nisan 2020 - Nisan 2021**

Perakende satışlar Nisan ayında bir önceki aya göre %6,7 oranında geriledi

Geçen yılın aynı dönemine göre ise %40,6 artış var. Bu artış, güçlü baz etkisini yansıtıyor.

Perakende satış hacim endeksi, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış, 2015=100, 2018 Ç1 – 2021 Ç2

Kaynak: TÜİK Ticaret ve Hizmet İstatistikleri, TEPAV görselleştirmesi

*Nisan 2021 verisini içermektedir

Dış Ticaret ve Cari Açık

■ Dış ticaret

- ➔ İhracat ve ithalat
- ➔ İhracatın ithalatı karşılama oranı

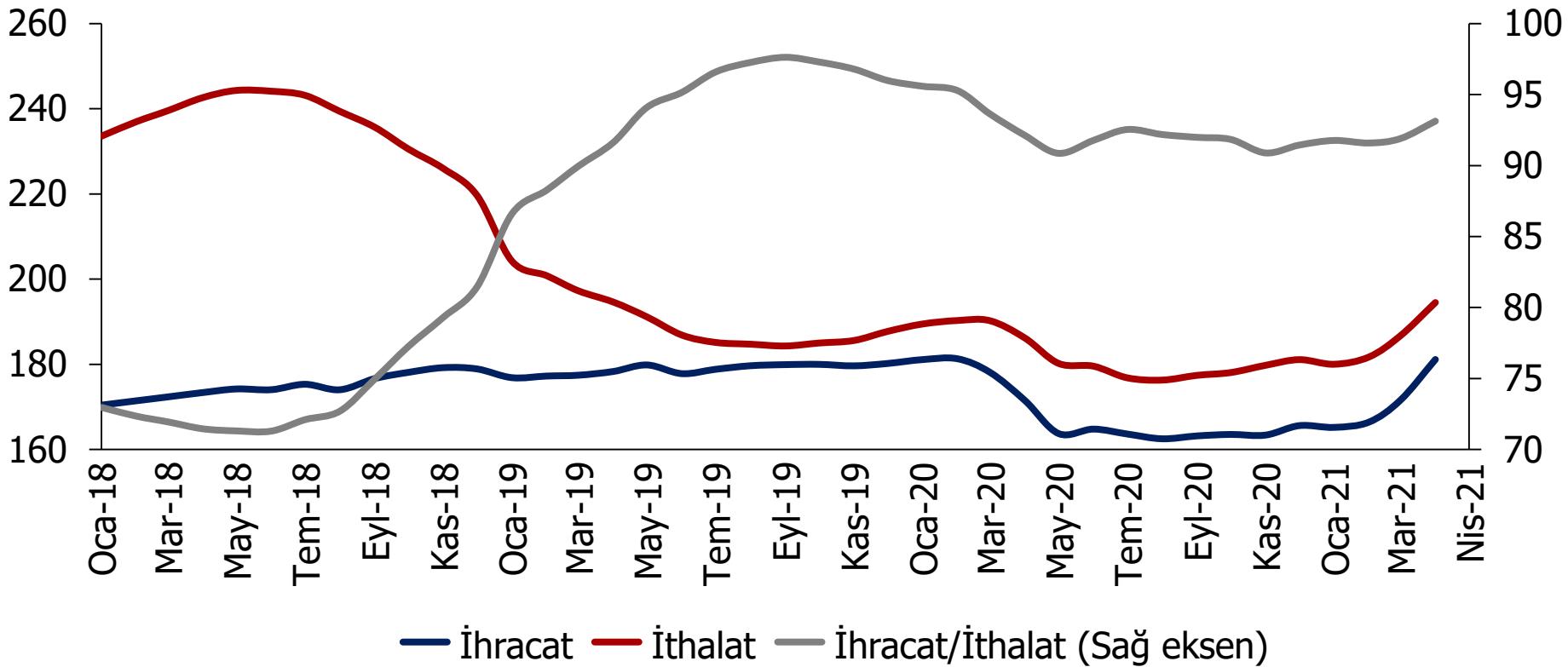
■ Cari açık ve finansmanı

- ➔ Cari işlemler dengesi
- ➔ Cari açığın temel finansman kaynakları

İhracatın ithalatı karşılama oranı %93,1 düzeyinde

Nisan ayında yıllık ithalat %4,2, ihracat ise %5,5 oranında arttı

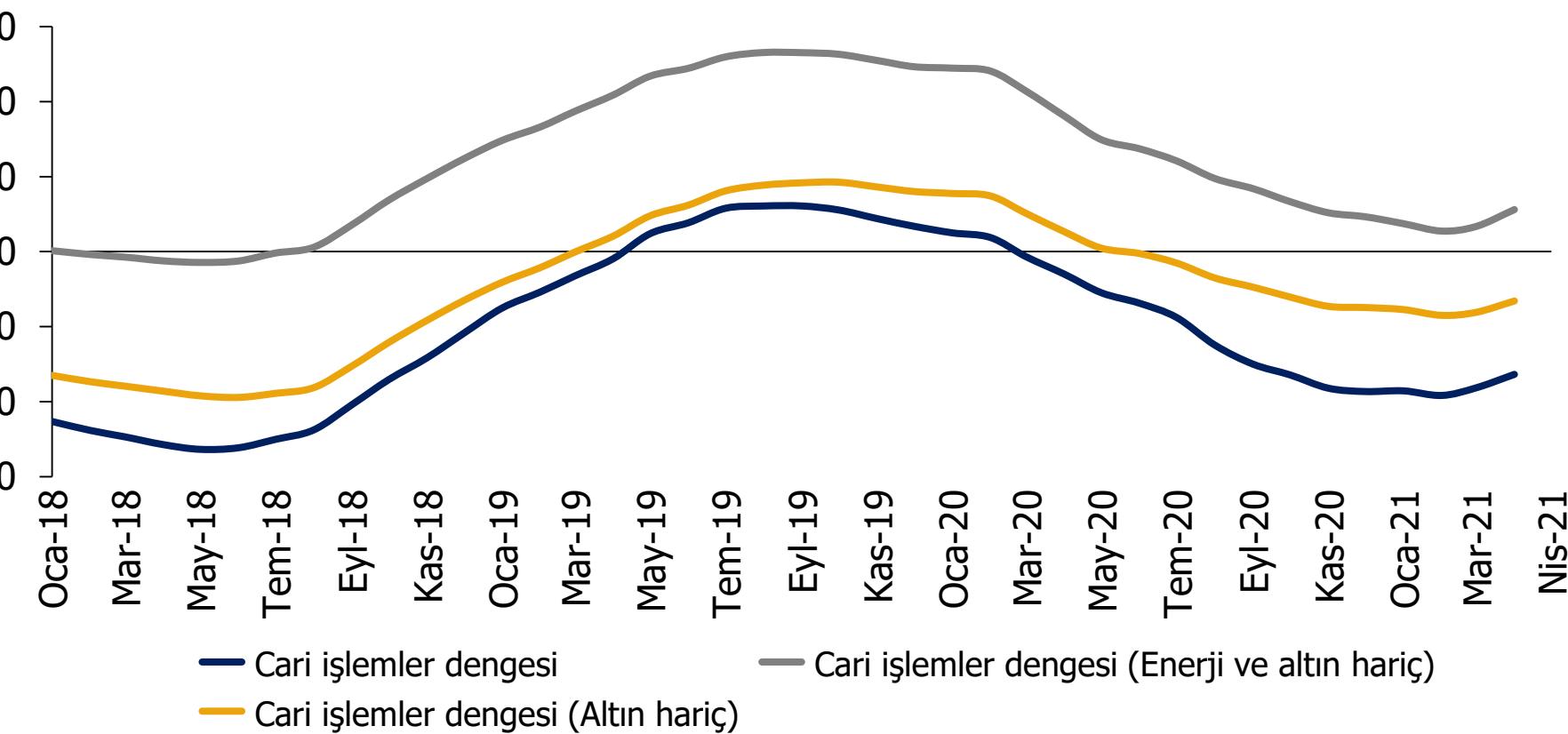
Dış ticaret, 12 aylık birikimli, milyar dolar, Ocak 2018 – Nisan 2021

Cari işlemler açığı geriliyor

Cari işlemler açığı geçen aya göre 3,6 milyar dolar geriledi, altın ve enerji kalemleri hariç bakıldığından cari fazla bulunuyor

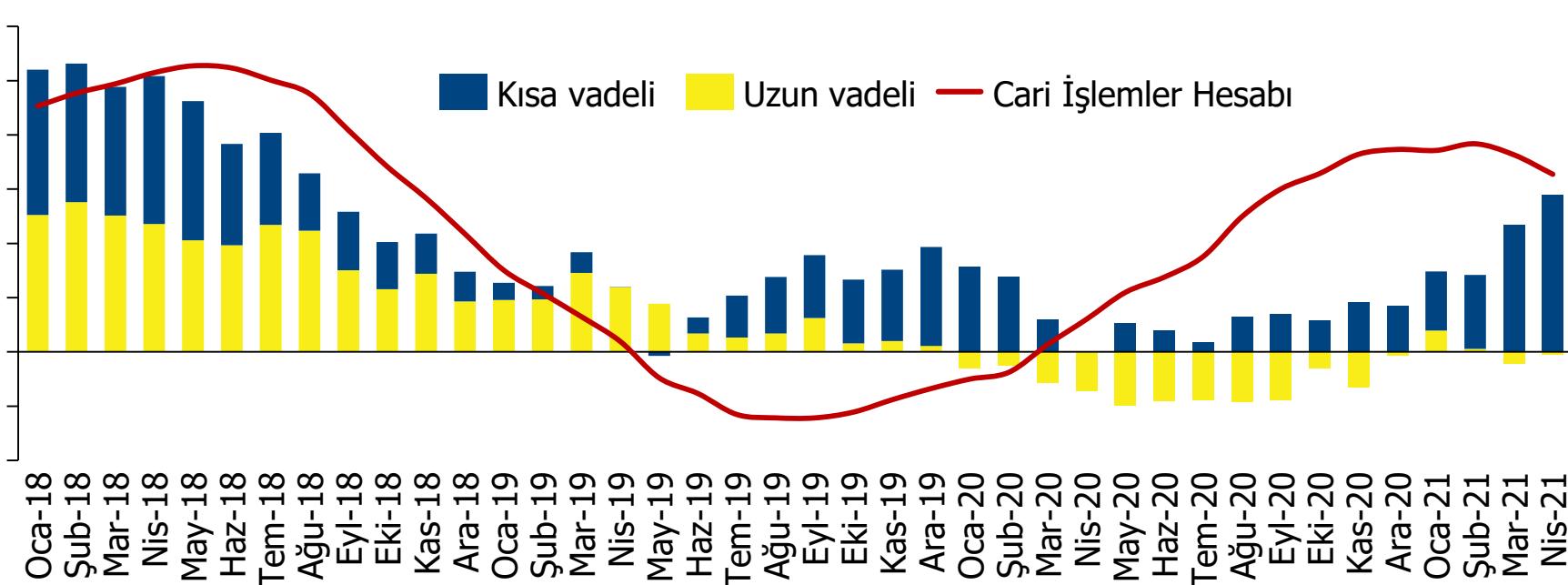
Cari işlemler dengesi, 12 aylık birikimli, milyar dolar, Ocak 2018 – Nisan 2021

Sermaye girişleri kısa vadeli

Nisan ayında uzun vadeli sermaye hareketleri kaynaklı 475 milyon dolar çıkış gerçekleşti

Cari açığın temel finansman kaynakları, 12 aylık birikimli, milyar dolar,
Ocak 2018 – Nisan 2021

Kaynak: TCMB Ödemeler Dengesi İstatistikleri, TEPAV görselleştirmesi

*Pozitif değerler cari işlemler açığı ve sermaye girişlerini göstermektedir.

** Uzun vadeli sermaye kalemleri; net doğrudan yatırımlar, yurt içi yerleşiklerin yurt dışına ihrac ettikleri borç senetleri, bankalar ve diğer sektörlerin uzun vadeli kredileri ve Merkez Bankası'nda tutulan uzun vadeli mevduatlardan oluşmaktadır. Kısa vadeli sermaye kalemleri ise; hisse senetleri, yurt içi yerleşiklerin yurt içinde ihrac ettikleri borç senetleri, kısa vadeli kredi kullanımları, Merkez Bankası'nda tutulan kısa vadeli mevduat ile bankalardaki mevduatları içermektedir.

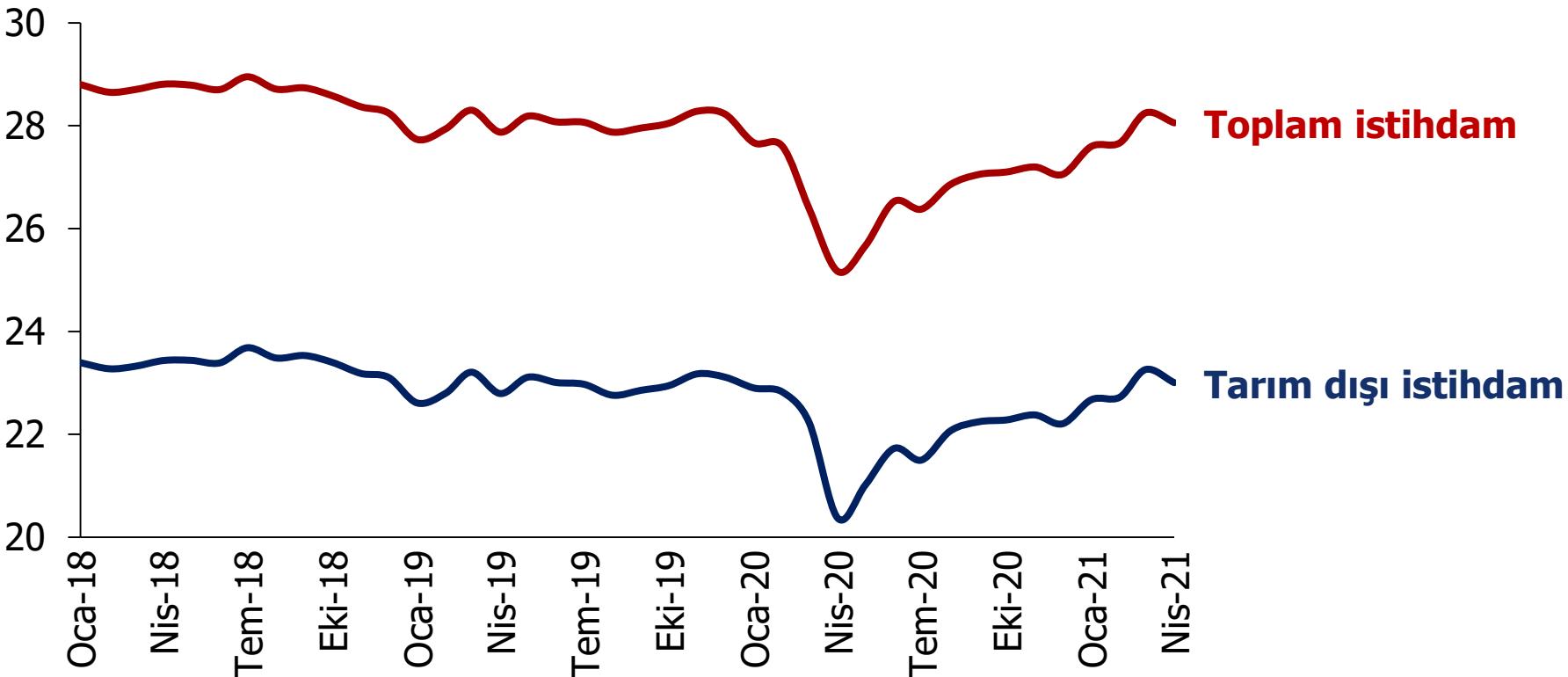
İstihdam ve İşsizlik

- Toplam ve tarım dışı istihdam
- İşsizlik oranları ve işgücüne katılım oranı
- Geniş tanımlı işsizlik oranları
- Kadın ve genç işsizlik oranları

Nisan ayında geçen aya göre 193 bin istihdam kaybı yaşandı

Geçen yılın aynı ayına göre toplam istihdamdaki artış 2,9 milyon iken tarım dışındaki artış 2,6 milyon olarak gerçekleşti

Toplam ve tarım dışı istihdam, mevsim etkisinden arındırılmış, milyon kişi, Ocak 2018 – Nisan 2021

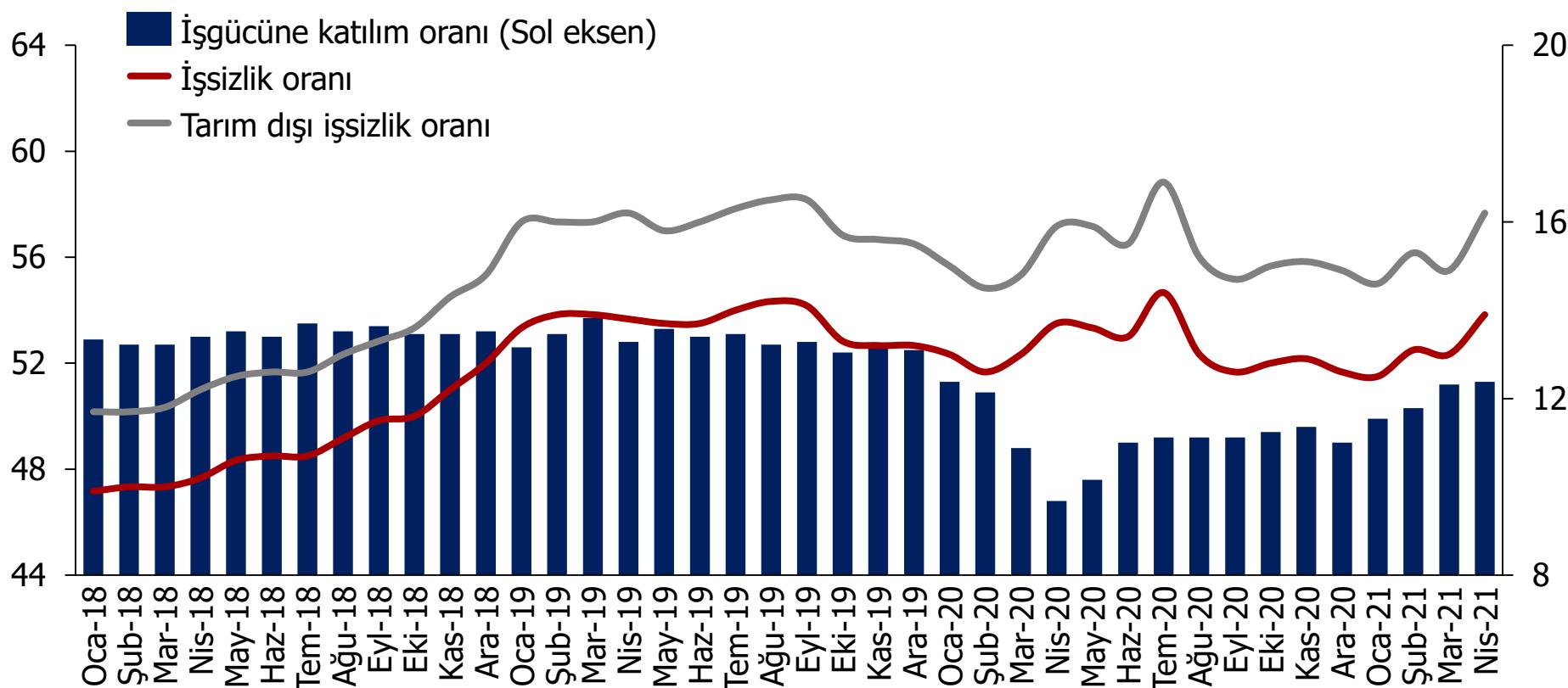

İşgücüne katılım oranı bir önceki aya kıyasla benzer seviyede, işsizlik oranları ise artıyor

Nisan ayında işgücüne katılım oranı %51,3, işsizlik oranı ise %13,9 oldu

Tarım dışı işsizlik oranı ise 2,3 puan yukarıda

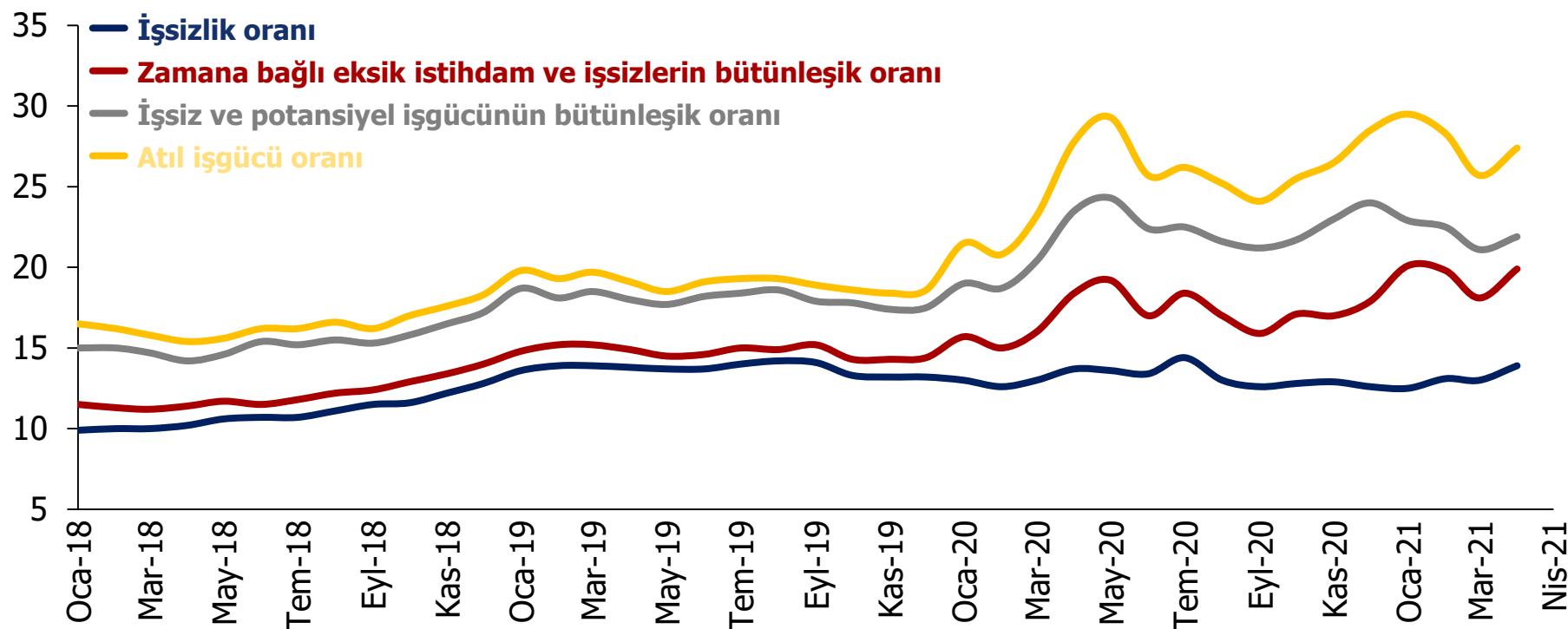
İşsizlik ve işgücüne katılım oranı, mevsim etkisinden arındırılmış, %, Ocak 2018 – Nisan 2021

Geniş tanımlı işsizlik oranlarındaki artış daha belirgin

Atıl işgücü oranı 1,7 puan artarak yüzde 27,4 düzeyinde gerçekleşti

**İşgücüne ilişkin tamamlayıcı göstergeler, mevsim etkisinden arındırılmış, %,
Ocak 2018 – Nisan 2021**

Kaynak: TÜİK, TEPAV hesaplamaları, TEPAV görselleştirmesi

Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünsel oranı: Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin toplamının işgücüne oranıdır.

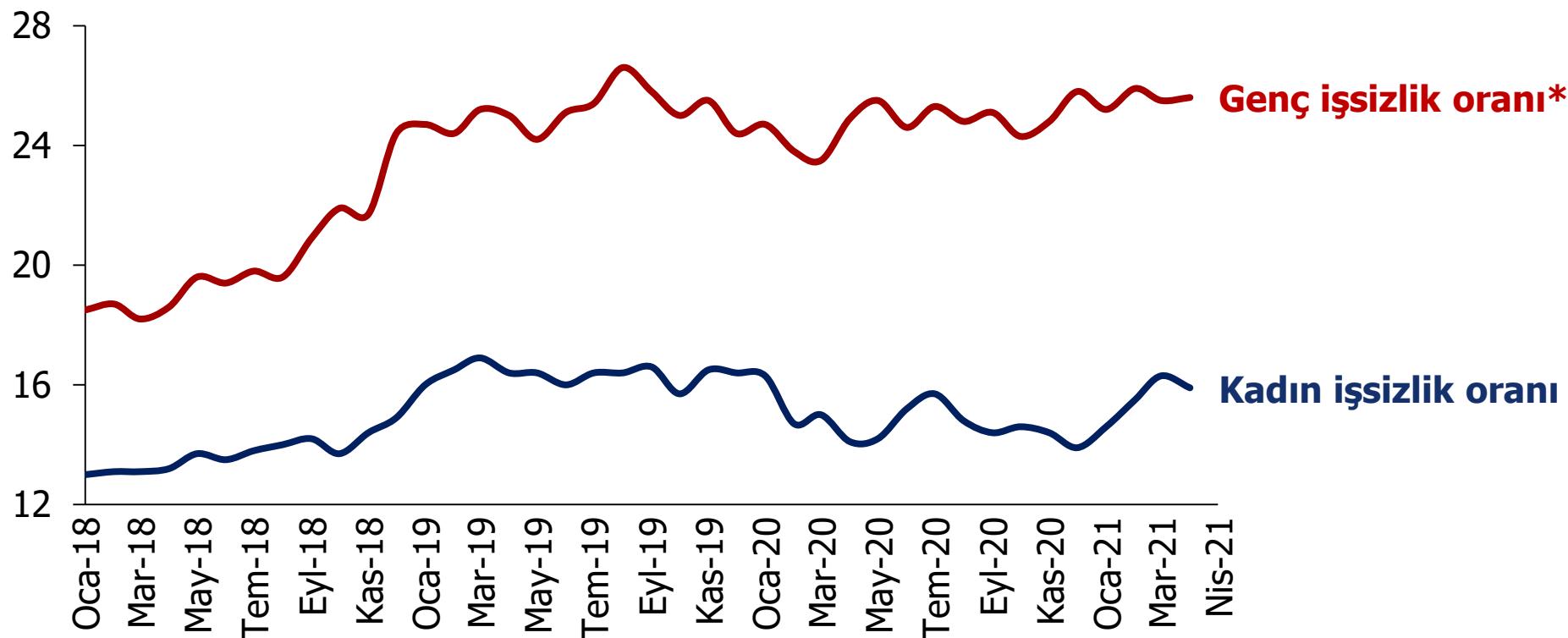
İssiz ve potansiyel işgücünen bütünsel oranı: İssiz ve potansiyel işgücünen toplamının işgücü ve potansiyel işgücünen toplamına oranıdır.

Atıl işgücü oranı: Zamana bağlı eksik istihdam, işsizler ve potansiyel işgücünen toplamının işgücü ve potansiyel işgücünen toplamına oranıdır.

Kadın işsizlik oranı bir önceki aya kıyasla azalsa da, 2020 yıl sonu değerinin hala 2 puan üzerinde

Genç nüfusta işsizlik oranı %25,6, kadın işsizlik oranı ise %15,9 seviyesinde

**Genç işsizlik ve kadın işsizlik oranı, mevsim etkisinden arındırılmış, milyon kişi,
Ocak 2018 – Nisan 2021**

Ekonominik Güven Endeksi

- Ekonomik Güven Endeksi
  - ➔ İnşaat Sektörü Güven Endeksi
  - ➔ Hizmet Sektörü Güven Endeksi
  - ➔ Perakende Ticaret Sektörü Güven Endeksi
  - ➔ Reel Kesim Güven Endeksi
  - ➔ Tüketici Güven Endeksi

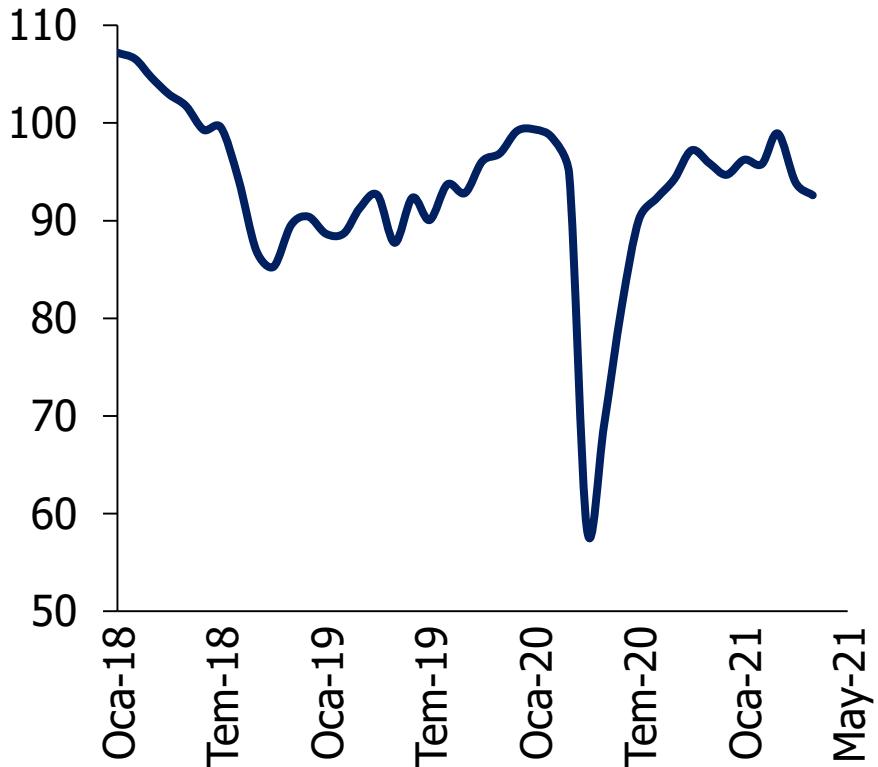
Ekonominik Güven Endeksi Mayıs 2021'de 1,3 puan geriledi

İnşaat sektörü güven endeksi hariç diğer sektörlerin güven endekslerinde düşüş gözleniyor

İnşaat sektörü güven endeksi ise bir önceki aya kıyasla %3 oranında artmış

Ekonominik güven endeksi, Ocak 2018 - Mayıs 2021

Ekonominik güven endeksi

Ekonominik güven endeksi, sektörler

	Nis.21	May.21	Fark	Yüzde
İnşaat Sektörü Güven Endeksi	77,3	79,6	2,3	3,0
Hizmet Sektörü Güven Endeksi	103,3	102,2	-1,1	-1,1
Perakende Ticaret Sektörü Güven Endeksi	103,1	100,9	-2,2	-2,1
Reel Kesim Güven Endeksi	107,4	107,1	-0,3	-0,3
Tüketiciler Güven Endeksi	80,2	77,3	-2,9	-3,6

Enflasyon

■ Tüketici enflasyonu

- ➔ Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ve temel göstergeler
- ➔ Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) ve alt kalemler

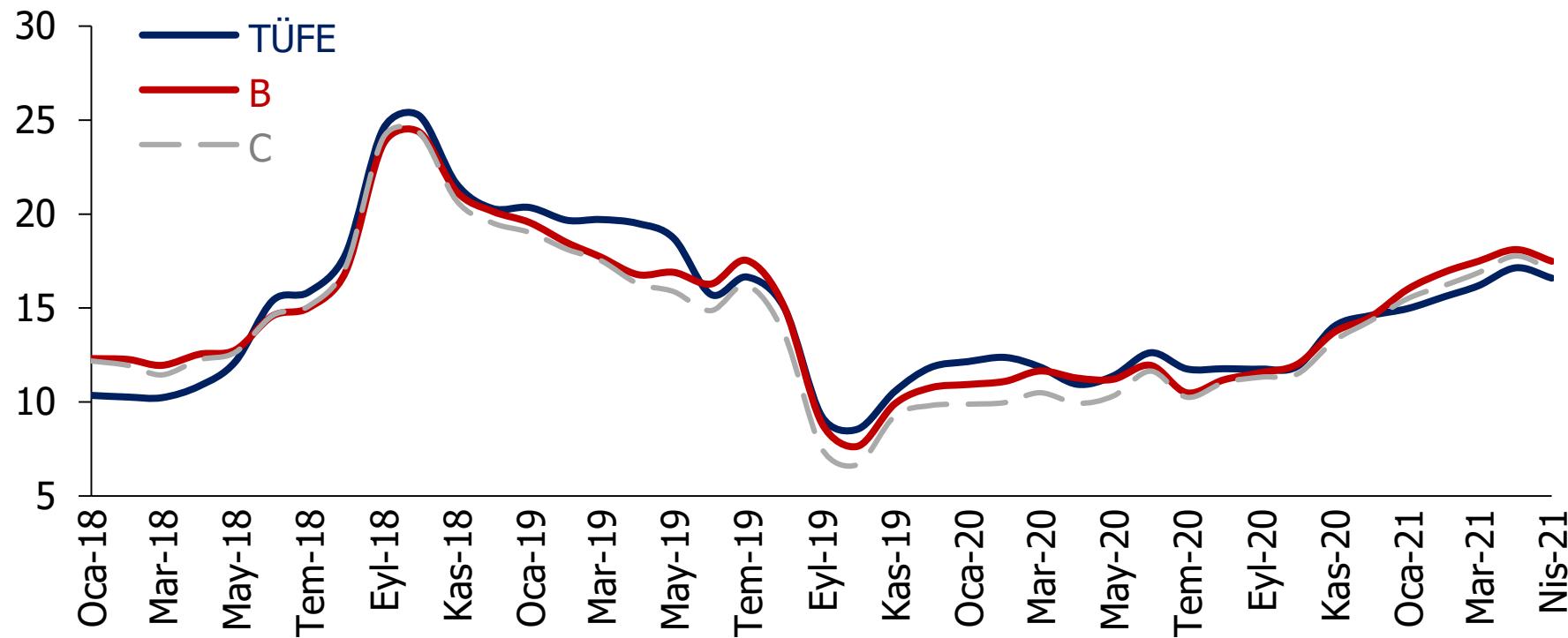
■ Üretici enflasyonu

- ➔ Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ve imalat
- ➔ Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) ve alt kalemler

Tüketicili fiyatları geçen aya göre %0,6 puan geriledi

TÜFE ile ölçülen yıllık enflasyon oranı Mayıs ayında %16,59 düzeyinde gerçekleşti

**TÜFE ve özel kapsamlı enflasyon göstergeleri*, yıllık % değişim,
Ocak 2018 - Mayıs 2021**

Kaynak: TÜİK, TEPAV görselleştirmesi

* Enflasyonun temel eğilimini göstermek amacıyla hesaplanan özel kapsamlı göstergelerden B - İşlenmemiş gıda ürünlerleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç TÜFE; C - Enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünlerleri ve altın hariç TÜFE'yi göstermektedir.

En yüksek yıllık artış ulaştırma kaleminde gerçekleşti

«Mobilya, ev aletleri ve ev bakım hizmetleri» ile «ulaştırma» kalemlerinde yıllık enflasyon yüzde 20'lerin üzerinde

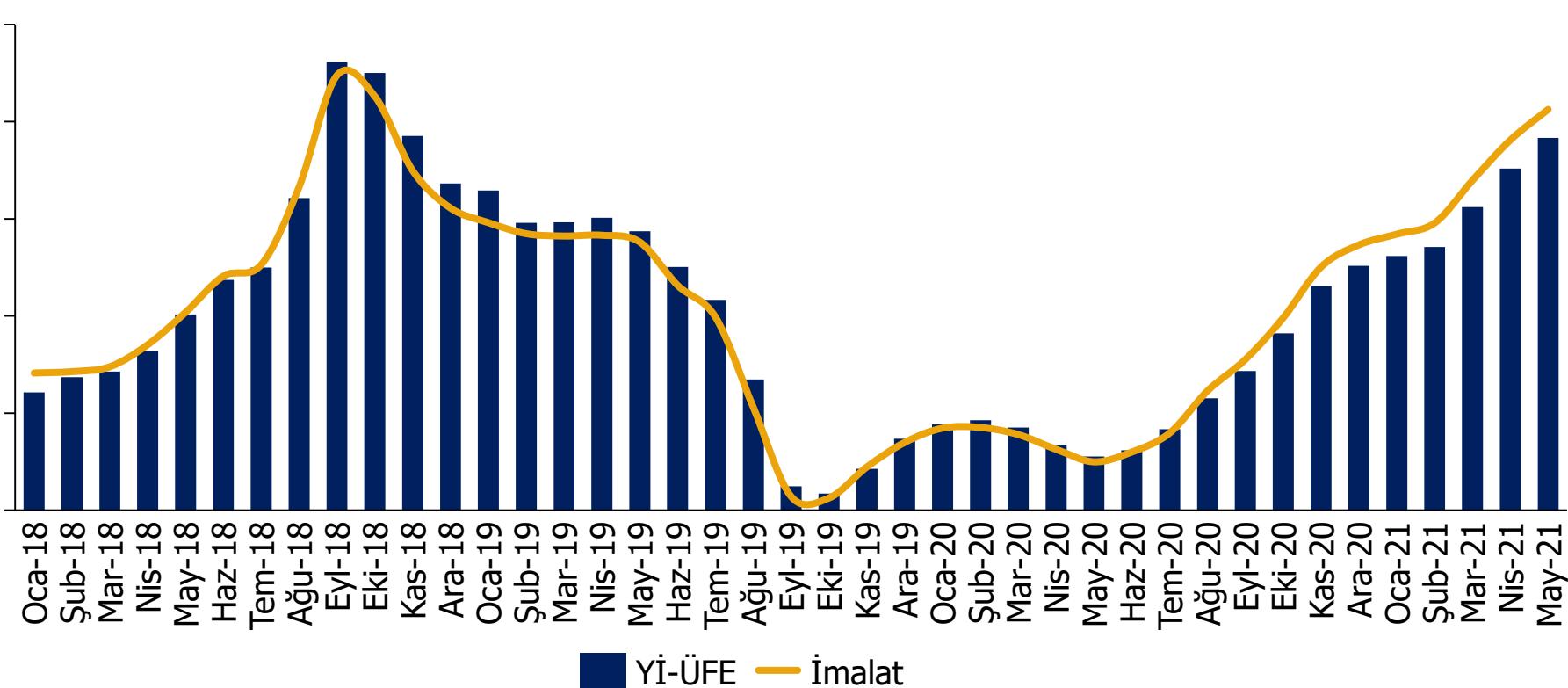
TÜFE ve alt kalemler, % değişim, Mayıs 2021

	Yıllık değişim	Aylık değişim
Genel	16,59	0,89
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	17,04	0,29
Alkollü İçecekler ve Tütün	2,90	-0,01
Giyim ve Ayakkabı	5,75	1,76
Konut, Su, Elektrik, Gaz ve Diğer Yakıtlar	14,08	0,76
Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	21,79	0,75
Sağlık	19,30	0,30
Ulaştırma	28,39	2,56
Haberleşme	8,07	0,56
Eğlence ve Kültür	10,05	-1,32
Eğitim	10,57	0,60
Lokanta ve Oteller	17,73	0,95
Çeşitli Mal ve Hizmetler	17,92	1,62

Üretici fiyatlarındaki yüksek oranlı artışlar devam ediyor

Yİ-ÜFE ile ölçülen yıllık enflasyon oranı Mayıs ayında %38,33 düzeyine ulaştı. İmalat Endeksi ise %41,27 düzeyinde gerçekleşti

Yİ-ÜFE ve imalat, yıllık % değişim, Ocak 2018 - Mayıs 2021

En yüksek artışlar ara malı, enerji ve imalat gruplarında gerçekleşti
«Elektrik, gaz üretimi ve dağıtım» grubunda ise fiyat artışları sınırlı seyretti

Yİ-ÜFE ve alt kalemler, % değişim, Mayıs 2021

	Yıllık Değişim	Aylık Değişim
Yİ-ÜFE	38,33 	3,92
Madencilik	32,88 	2,76
İmalat	41,27 	3,94
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtımlı	6,64 	4,55
Su Temini	29,72 	0,47
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE		
Ara Malı	47,76 	5,20
Dayanıklı Tüketim Malları	29,18 	2,40
Dayanıksız Tüketim Malları	25,22 	1,65
Enerji	43,33 	5,17
Sermaye Malı	29,49 	3,14

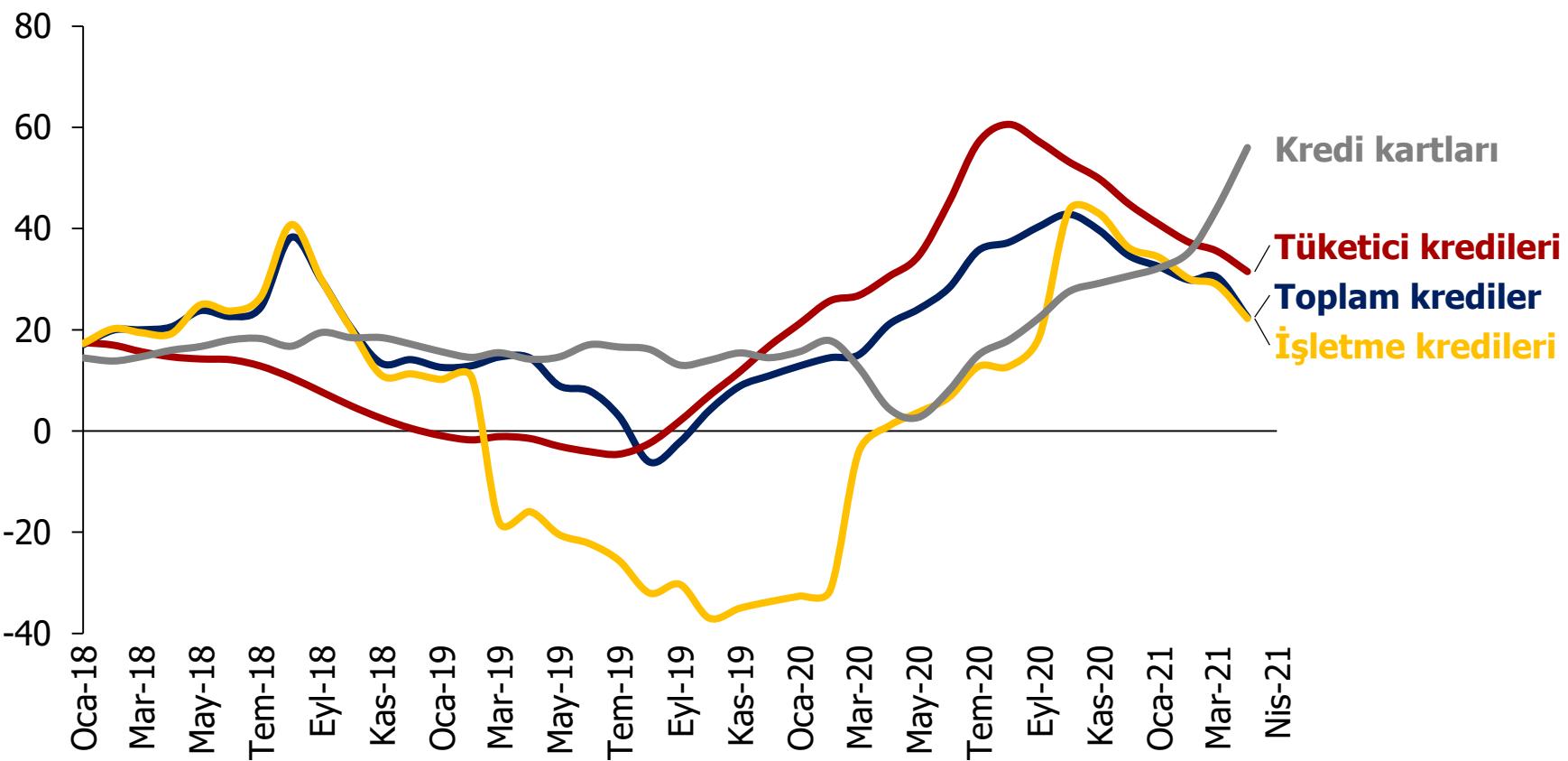
Kredi ve Mevduat

- Kredi gelişmeleri
  - ➔ Kredi büyümeye hızları
  - ➔ Tüketici kredi büyümesi
- Tahsili gecikmiş alacaklar ve karşılıksız senetler
  - ➔ Takipteki kredi oranları
  - ➔ Karşılıksız çek oranı
- Faiz oranları
  - ➔ Ticari kredi ve mevduat faizi
  - ➔ Tüketici kredi faizleri
- Mevduat gelişmeleri
  - ➔ Toplam mevduat
  - ➔ TL ve YP mevduat

Kredi büyümesi hız kesiyor

Ekim 2020'den itibaren yıllık kredi kullanımları gerileme eğiliminde ancak kredi kartlarındaki yüksek oranlı artışlar dikkat çekiyor

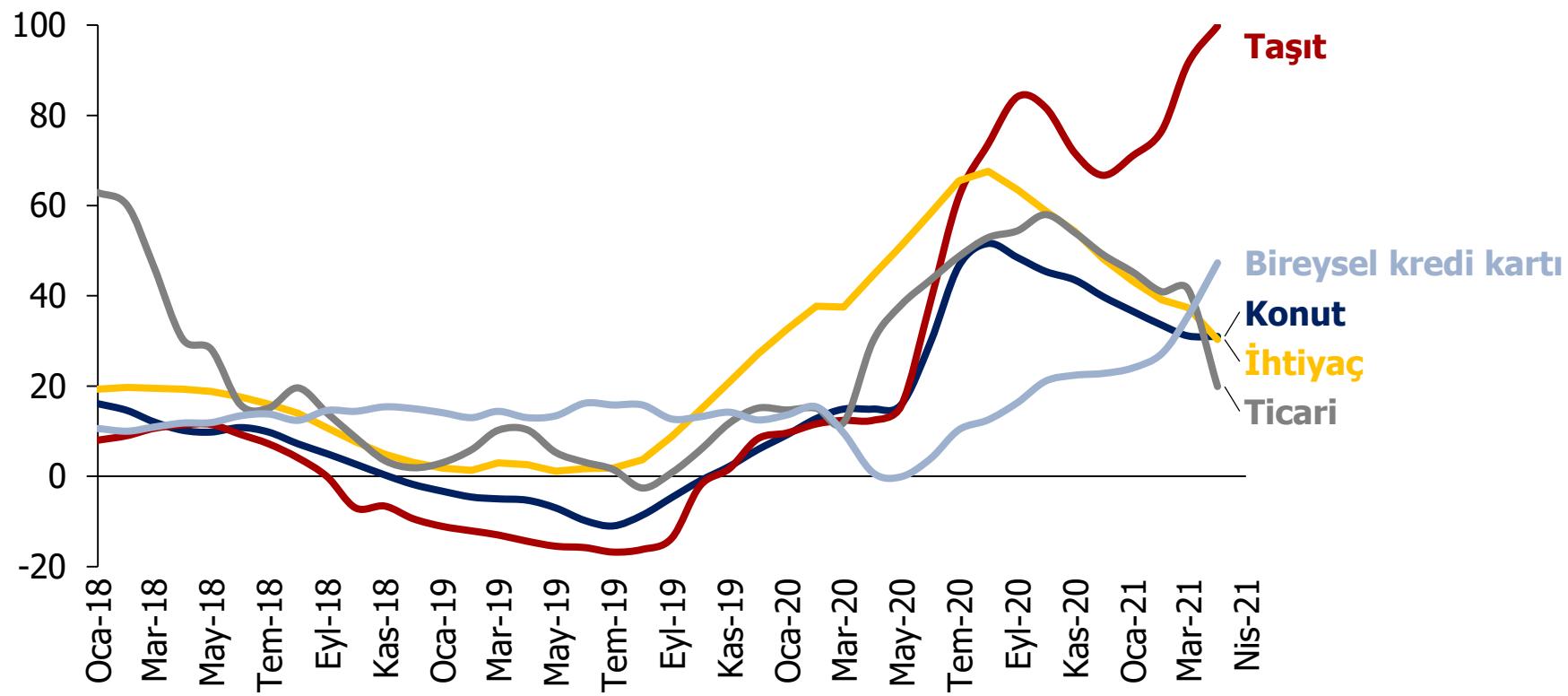
Kredi büyümesi, yıllık % değişim, aylık, Ocak 2018 – Nisan 2021

Tüketici kredilerinde en yüksek büyümeye taşıt kredilerinde

Ticari kredilerin artış hızı son bir yılın en düşük seviyesinde

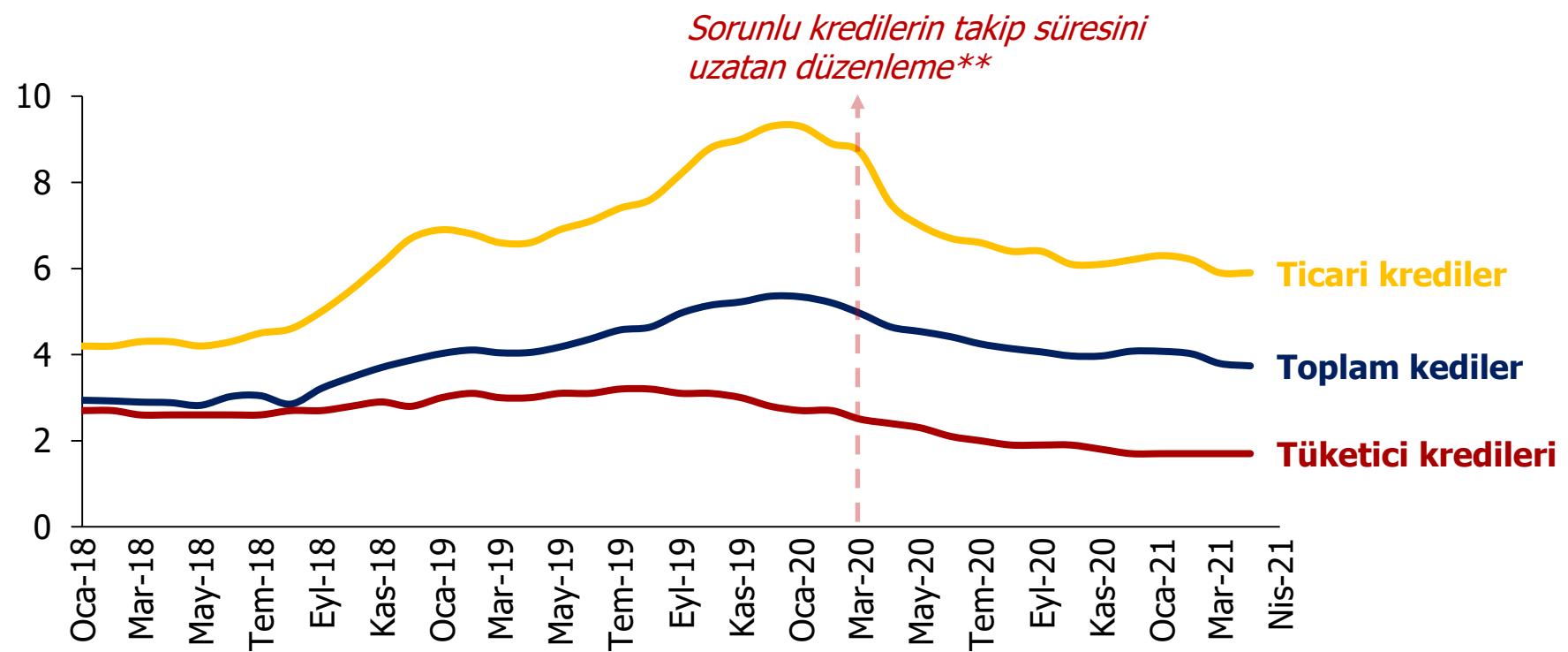
Tüketici kredi büyümesi, yıllık % değişim, aylık, Ocak 2018 – Nisan 2021

Takipteki kredilerin oranı Nisan 2021'de %3,7 düzeyinde

Takipteki ticari kredilerin oranı 2020 yıl başında %9,3'e ulaştı, Nisan 2021'de ise %5,9 düzeyinde gerçekleşti

Takipteki kredi oranları*, % , aylık, Ocak 2018 – Nisan 2021

Kaynak: BDDK, TEPAV hesaplamaları

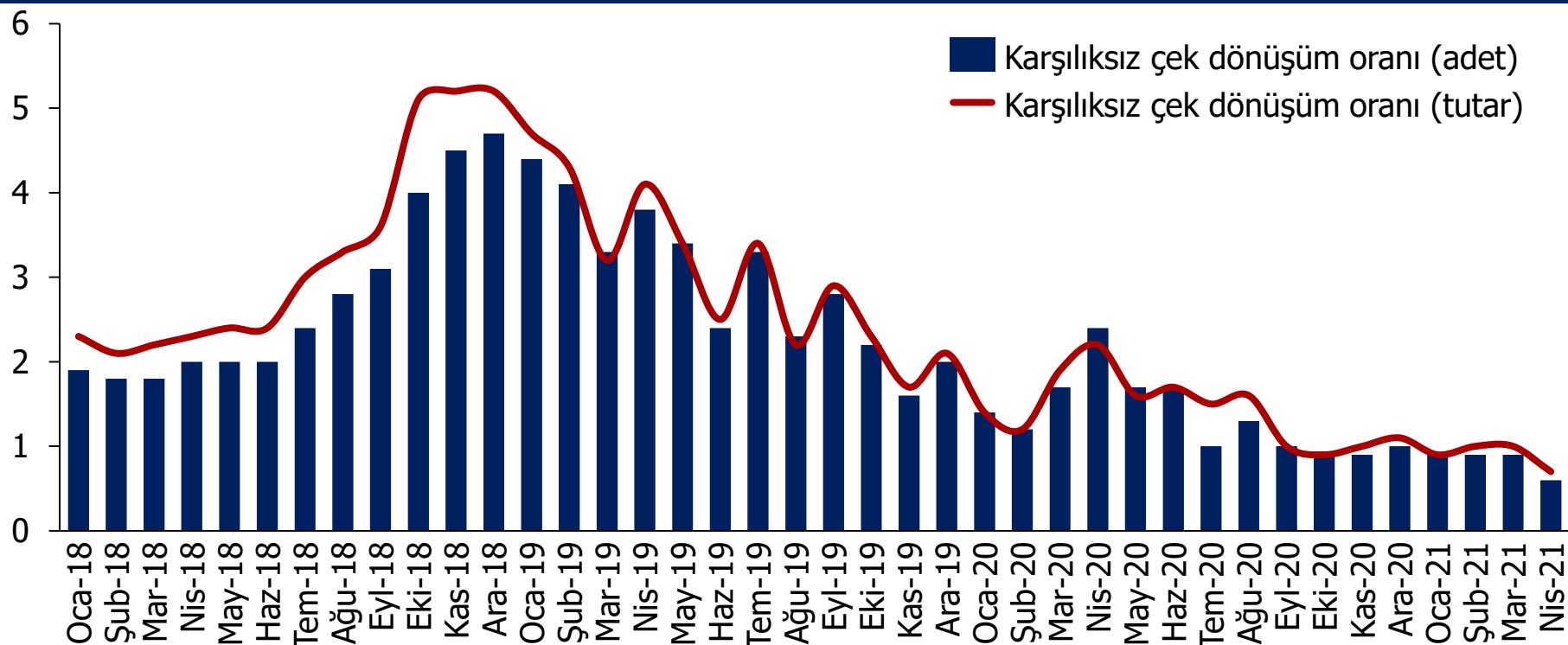
*Takipteki kredi oranı, takipteki alacakların toplam nakdi krediler içerisindeki payını göstermektedir.

**BDDK, salgınının ardından işletmelerin yaşayacakları nakit akışı sorununun finansal bir probleme dönüşmemesi için Mart ayında aldığı kararla, 31 Aralık'a kadar 2. grup krediye (yakın izlemedeki krediler-sorunlu krediler) geçiş süresini 30 günden 90 güne, 3. grup krediye (takipteki krediler) geçiş süresi de 90 günden 180 güne çıkarmıştı.

Karşılıksız çek oranları son üç yılın en düşük düzeyinde

Mayıs ayında karşılıksız çek oranları tutar ve adet olarak %0,7 ve %0,6 olarak gerçekleşti

Karşılıksız çek dönüşüm oranı, % , aylık, Ocak 2018 – Nisan 2021

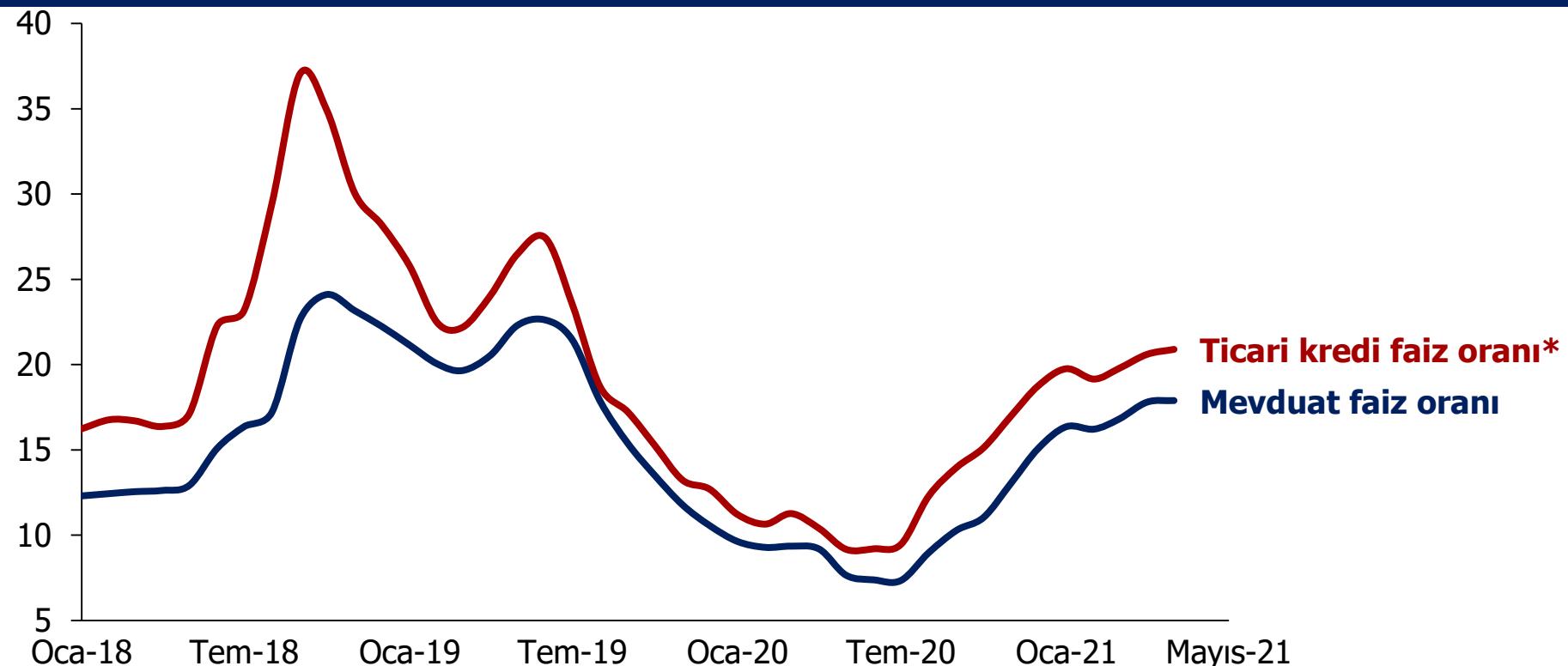
Kaynak: TCMB, TEPAV hesaplamaları

*Karşılıksız çek dönüşüm oranları, takas odalarına ibraz edilen ve karşılıksız kalan çek adet ve tutarının toplam takasa ibraz edilen çek adet ve tutarı içindeki oranıdır.

Ticari kredi ve mevduat faizleri artıyor

Mayıs 2021'de ticari kredi faiz oranı %20,9, mevduat faiz oranı %17,9'a yükseldi

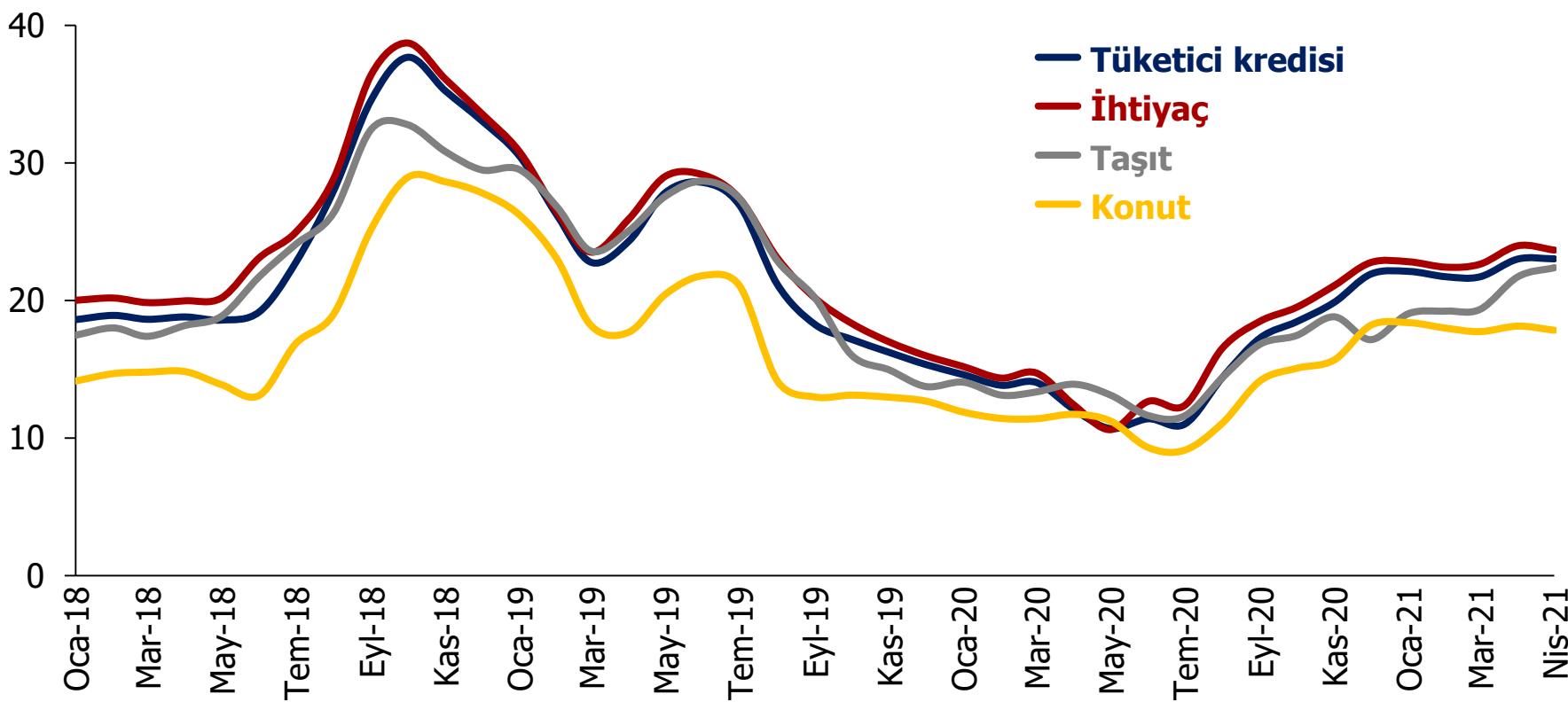
**Ticari kredi ve mevduat faizi (TL üzerinden açılan, akım veri), %, aylık,
Ocak 2018 – Mayıs 2021**

Tüketici kredi faizleri %23 seviyesini koruyor

Faiz oranları taşit kredilerinde 0,7 puan artarken ihtiyaç ve konut kredilerinde 0,3 puan azaldı

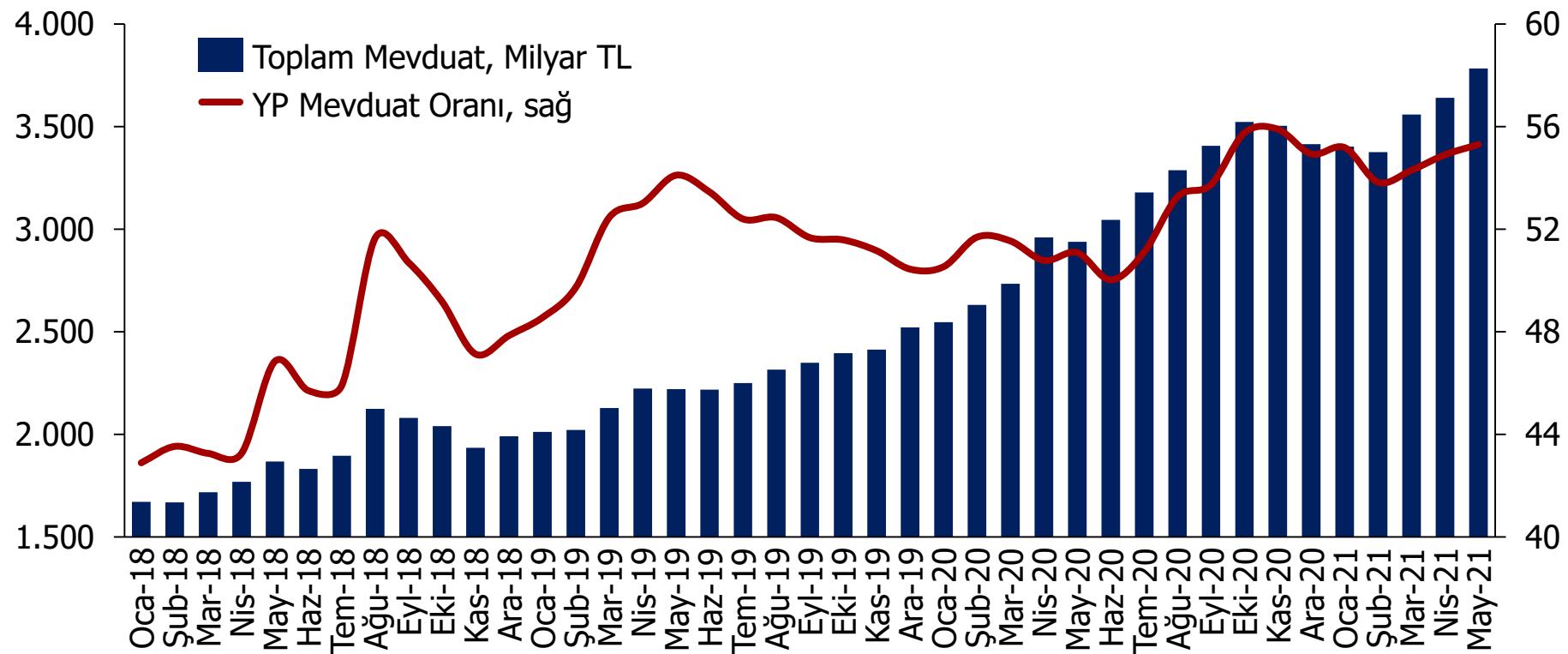
Tüketici kredi faizleri, TL üzerinden açılan, akım veri, %, aylık, Ocak 2018 – Mayıs 2021

Mevduatlar artış eğilimini koruyor

Döviz mevduatlarının oranı %55,3'e yükseldi

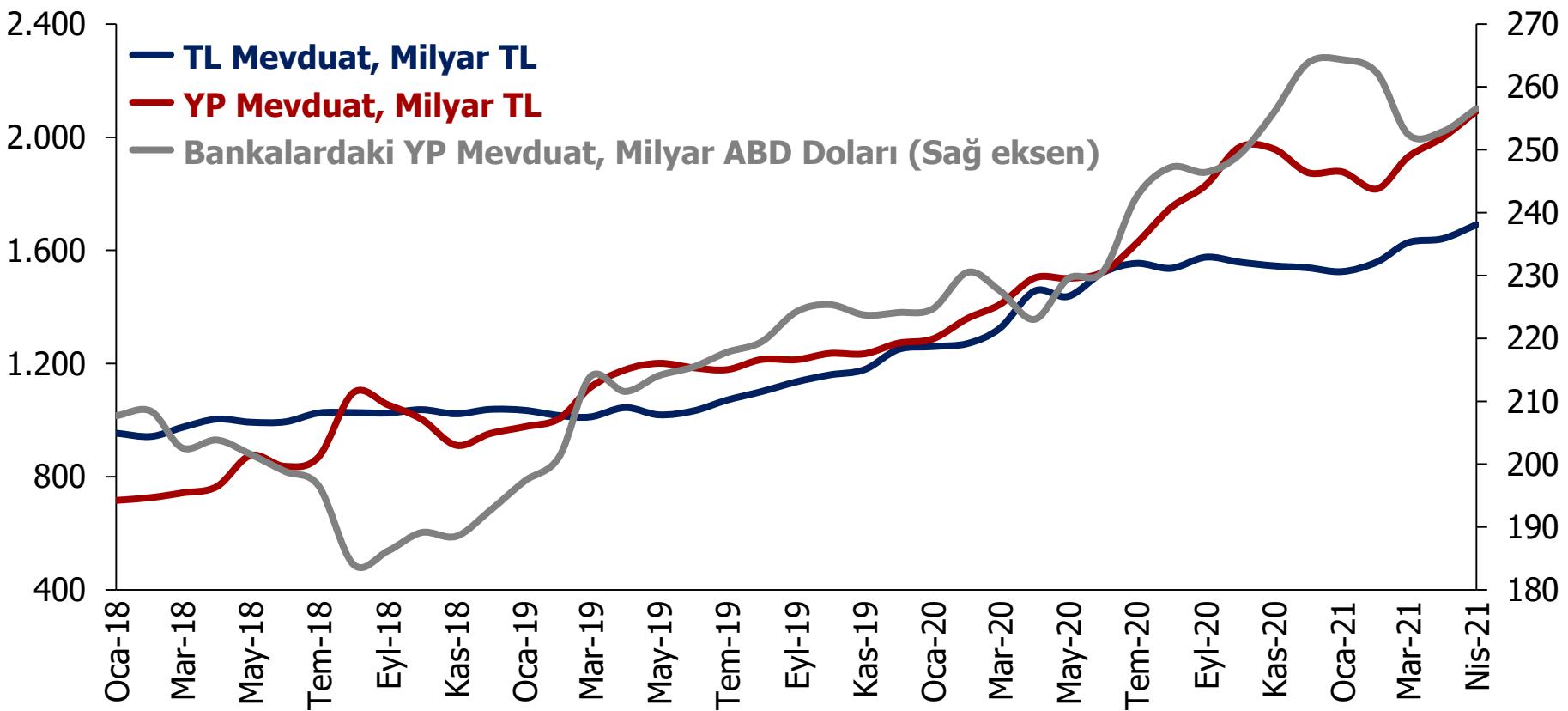
**Toplam mevduat tutarı (milyar TL) ve döviz mevduatlarını oranı (%), aylık,
Ocak 2018 – Mayıs 2021**

YP mevduatlardaki artış daha belirgin

YP mevduatlar bir önceki aya göre 3,6 milyar dolar artarak 257 milyar dolar seviyesine yükseldi

TL ve YP mevduat, aylık, 2018-2021

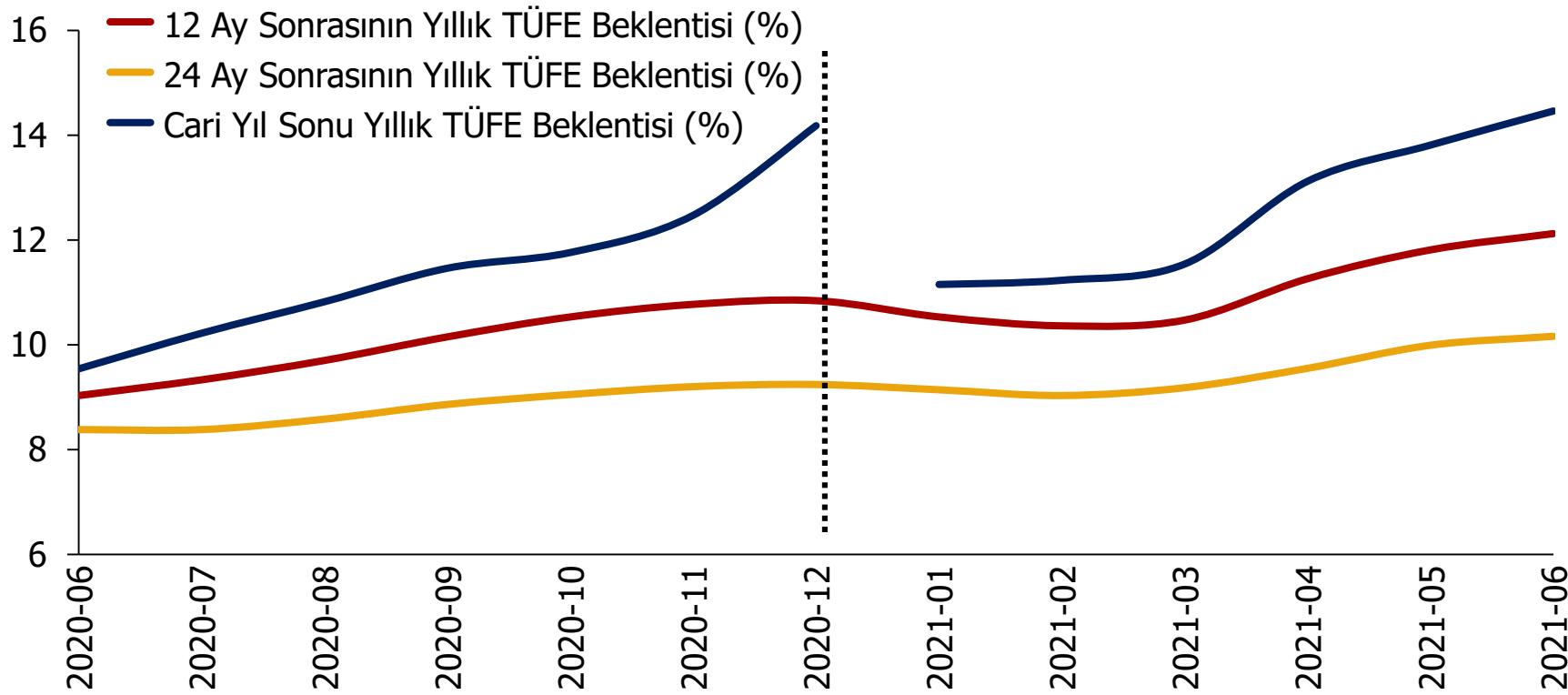
TCMB Beklenti Anketi: Seçilmiş Göstergeler

- TÜFE beklentileri
  - ➔ Cari yıl sonu yıllık TÜFE beklentisi
  - ➔ 12 ay sonrasının yıllık TÜFE beklentisi
  - ➔ 24 ay sonrasının yıllık TÜFE beklentisi
- ABD dolar kuru beklentileri
  - ➔ Cari yıl sonu bankalar arası döviz piyasası ABD dolar kuru beklentisi
- GSYH büyümeye beklentileri
  - ➔ Cari yılın yıllık GSYH büyümeye beklentisi
  - ➔ Gelecek yılın yıllık GSYH büyümeye beklentisi

Haziran ayında enflasyon beklentileri yükseldi

TÜFE beklentisi 2021 yıl sonu için %14,46, 12 ay sonrası için ise %12,12 düzeyinde

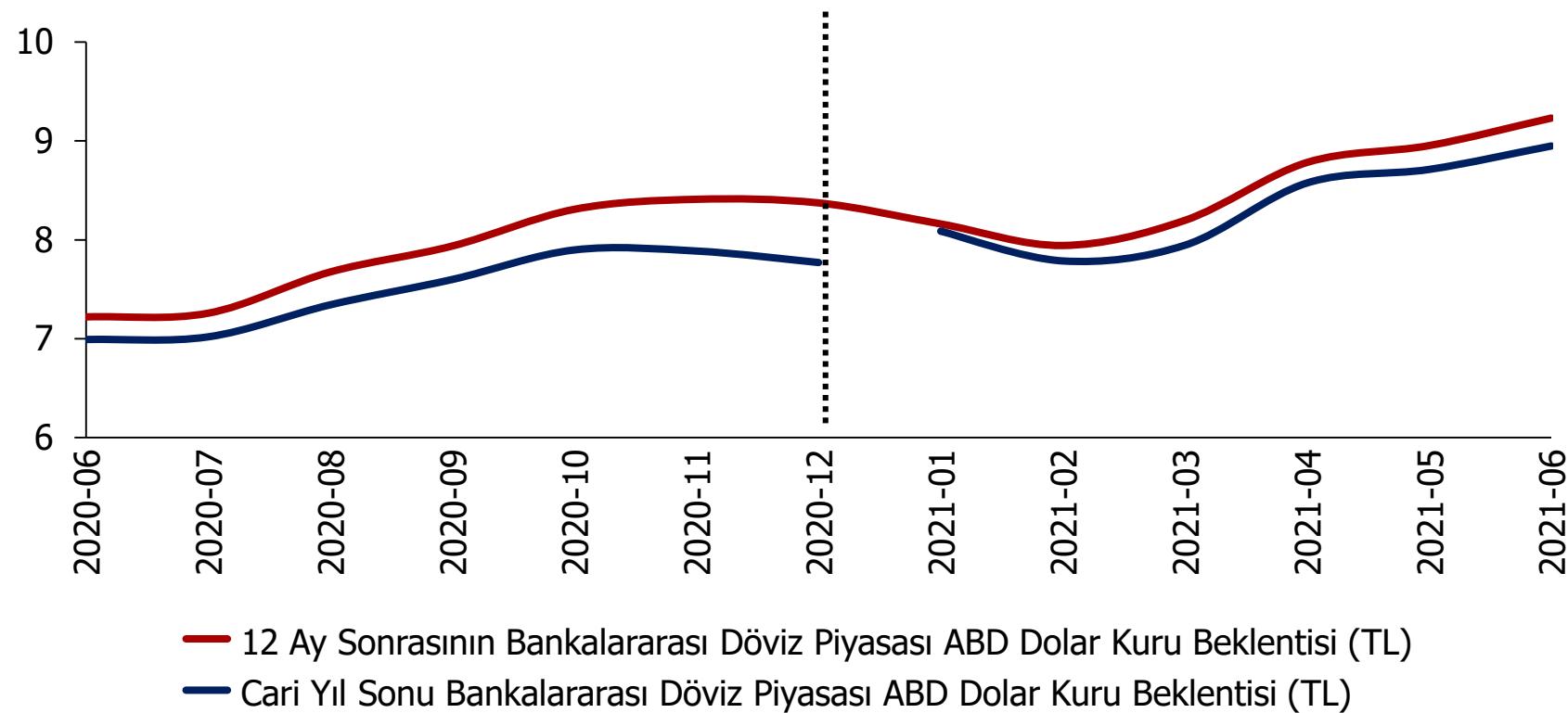
Enflasyon beklentisi, %, Haziran 2020 – Haziran 2021

Haziran ayında 2021 yıl sonu Dolar/TL kuru bekłentisi 8,95 düzeyinde

12 ay sonrası için döviz kuru bekłentisi ise bir önceki aya göre 28 baz puan artarak 9,23'e yükseldi

Döviz kuru bekłentisi, %, Haziran 2020 – Haziran 2021

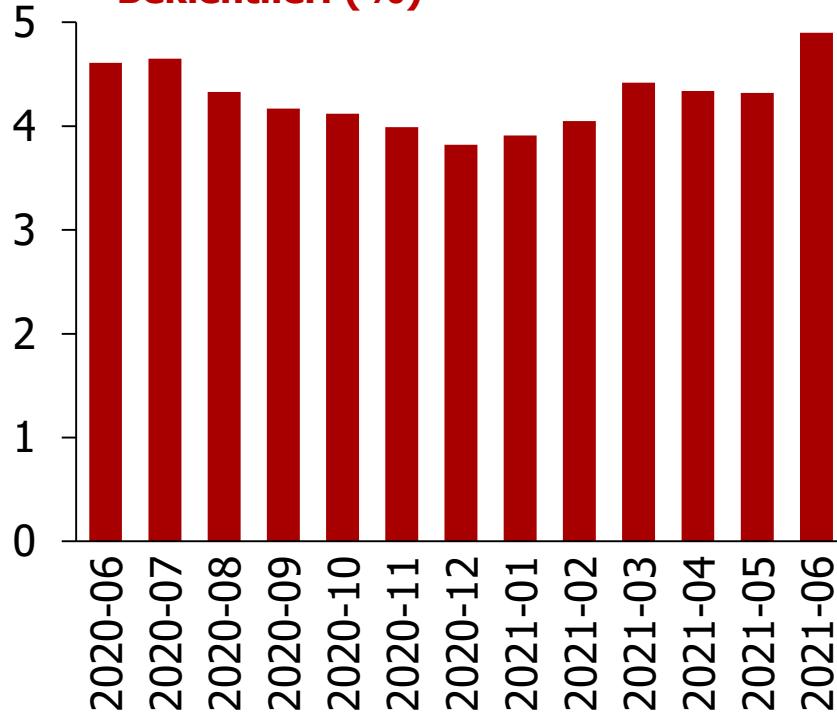

Büyüme beklentileri yükseliyor

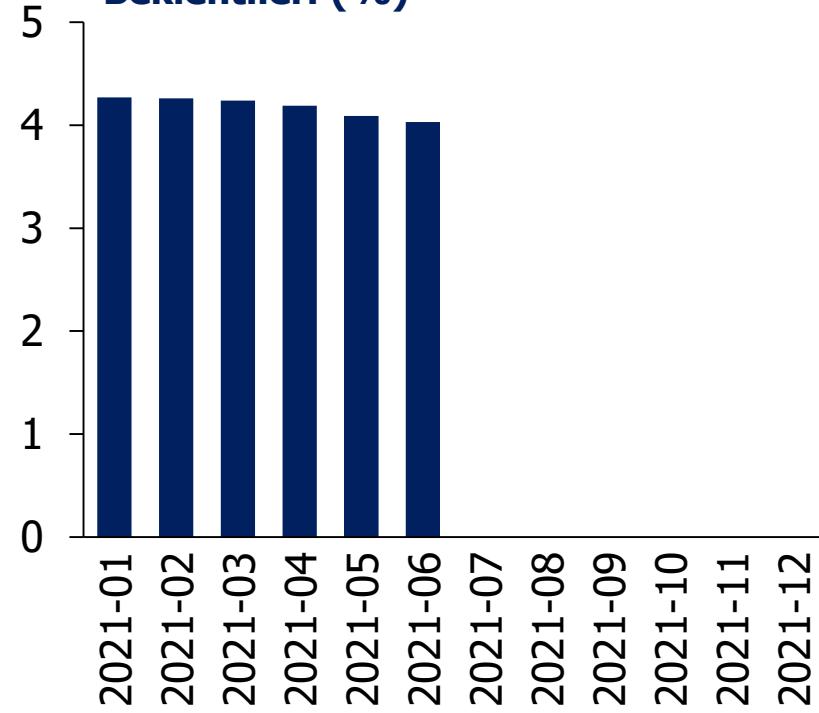
Haziran ayında 2021 yılı büyümeye beklentisi 0,6 puan artarken, gelecek yıl için geriledi

Cari yılın ve gelecek yılın yıllık GSYH büyümeye beklentisi, %, 2020-2021

**Cari Yılın Yıllık GSYH Büyüme
Beklentileri (%)**

**Gelecek Yılın Yıllık GSYH Büyüme
Beklentileri (%)**

Ek

■ Kaynak önerileri

Kaynak önerileri

■ Büyüme, üretim ve satışlar

TÜİK Dönemsel Gayrisafi Yurt İçi Hasıla, I. Çeyrek: Ocak - Mart, 2021

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Donemsel-Gayrisafi-Yurt-Ici-Hasila-I.-Ceyrek:-Ocak---Mart,-2021-37181>

TÜİK Sanayi Üretim Endeksi, Nisan 2021

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Sanayi-Uretim-Endeksi-Nisan-2021-37299>

TÜİK Perakende Satış Endeksleri, Nisan 2021

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Perakende-Satis-Endeksleri-Nisan-2021-37359>

TÜİK Ciro Endeksleri, Nisan 2021

<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Ciro-Endeksleri-Nisan-2021-37323>

Dış ticaret ve cari açık

TCMB Ödemeler Dengesi İstatistikleri, Nisan 2021

<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Istatistikler/Odeme+Dengesi+ve+Ilgili+Istatistikler/Odemeler+Dengesi+Istatistikleri/>

Kaynak önerileri

■ İstihdam ve işsizlik

TÜİK İşgücü İstatistikleri, Nisan 2021

<https://data.tuik.gov.tr/Bulton/Index?p=Isgucu-Istatistikleri-Nisan-2021-37488>

TEPAV İstihdam İzleme Bülteni, Mart 2021

<https://www.tepav.org.tr/tr/haberler/s/10302>

■ Sektörel güven endeksleri

TÜİK Sektörel Güven Endeksleri, Mayıs 2021

<https://data.tuik.gov.tr/Bulton/Index?p=Sektorel-Guven-Endeksleri-Mayis-2021-37527>

TÜİK Ekonomik Güven Endeksi, Mayıs 2021

<https://data.tuik.gov.tr/Bulton/Index?p=Ekonomik-Guven-Endeksi-Mayis-2021-37512>

TEPAV Perakende Güven Endeksi, Mayıs 2021

<https://www.tepav.org.tr/tr/haberler/s/10300>

Kaynak önerileri

■ Enflasyon

TCMB Mayıs Ayı Fiyat Gelişmeleri

<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/c9c5a600-b1ec-44fa-8e76-4e1779201338/afiyatmayis21.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-c9c5a600-b1ec-44fa-8e76-4e1779201338-nDIQA.S>

TÜİK Tüketici Fiyat Endeksi, Haziran 2021

<https://data.tuik.gov.tr/Bulton/Index?p=Tuketici-Guven-Endeksi-Haziran-2021-37537>

TÜİK Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi, Mayıs 2021

<https://data.tuik.gov.tr/Bulton/Index?p=Yurt-Ici-Uretici-Fiyat-Endeksi-Mayis-2021-37311>

■ Kredi gelişmeleri ve faiz oranları

TCMB Finansal İstikrar Raporu – Mayıs 2021

<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Yayinlar/Raporlar/Finansal+Istikrar+Raporu/2021/Sayi+32>

■ TCMB Beklenti Anketi: Seçilmiş göstergeler

TCMB Beklenti Anketi İstatistikleri – Haziran 2021

https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/085d78c0-9809-4b33-a6b6-21e0a22a6405/PKA_Rapor-202105.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=ROOTWORKSPACE-085d78c0-9809-4b33-a6b6-21e0a22a6405-nDVsfGi

Kaynak önerileri

■ Dönemsel geniş içerikli raporlar

TCMB Enflasyon Raporu 2021 –II (29 Nisan 2021)

<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Yayinlar/Raporlar/Enflasyon+Raporu/2021/Enflasyon+Raporu+2021+-+II>